

WANNEER GOD SPREEKT TEGEN VALSE ZEKERHEID

Lezen:

1 Koningen 13:1-8

Inleiding

Een koning staat bij een altaar om te offeren, maar op dat moment klinkt er een boodschap die niemand verwacht. Niet de koning bepaalt wat er gebeurt, maar God. Een onbekende man uit Juda spreekt namens de HEERE en richt zijn woorden zelfs tot het altaar. Daarmee wordt duidelijk dat geen menselijke macht, geen godsdienstige gewoonte en geen indrukwekkende plaats buiten Gods oordeel vallen.

Dit gedeelte gaat over afgoderij en ongehoorzaamheid, maar ook over Gods geduld en genade. De HEERE waarschuwt voordat Hij oordeelt. Hij bevestigt Zijn woord met een teken. Zelfs wanneer de koning plotseling in nood komt, is er ruimte om de HEERE aan te roepen. Tegelijk laat het gedeelte zien hoe belangrijk het is om niet onder druk te wijken van een duidelijke opdracht van God.

Lees dit gedeelte rustig en let op de bewegingen in het verhaal: de man Gods spreekt, de koning verzet zich, God grijpt in, de koning vraagt om gebed en daarna probeert hij de boodschapper met een geschenk voor zich te winnen.

Bijbelstudie

De geschiedenis begint met een opvallende tegenstelling. De man Gods komt uit Juda naar Beth-El, terwijl Jeróbeam bij het altaar staat om te roken. Aan de ene kant is er een koning met macht en aanzien. Aan de andere kant staat een onbekende profetische boodschapper. Toch ligt het gezag niet bij de koning. De man Gods komt “door het woord des HEEREN”. Dat is de kern van het gedeelte. Hij spreekt niet vanuit zichzelf en brengt geen persoonlijke mening. Hij is gezonden en zijn boodschap moet worden verstaan als Gods boodschap.

Zijn eerste woorden zijn gericht aan het altaar: “Altaar, altaar.” Dat klinkt ongewoon. Een altaar kan niet horen of antwoorden. Juist daardoor wordt zichtbaar hoe leeg en machteloos deze eredienst is. Mensen kunnen een godsdienstige plaats oprichten, offers brengen en religieuze handelingen verrichten, maar daarmee ontstaat nog geen aanbidding die God aanneemt. Het altaar in Beth-El lijkt een plaats van veiligheid en godsdienstige zekerheid, maar Gods oordeel

rust erop.

De boodschap is scherp. Er zal een zoon aan het huis van David geboren worden met de naam Josía. Hij zal optreden tegen het altaar en tegen de priesters van de hoogten die daar roken. Zelfs de beenderen van mensen zullen op het altaar worden verbrand. Daarmee wordt de plaats die voor aanbidding bedoeld is, tot een teken van diepe verontreiniging en oordeel gemaakt. De HEERE laat zien dat Hij de godsdienst van Jeróbeam niet aanvaardt. Het feit dat mensen iets voor God menen te doen, maakt het niet werkelijk tot dienst aan God.

Opvallend is dat de naam Josía al genoemd wordt. De man Gods spreekt over een toekomstige koning en over een oordeel dat niet onmiddellijk volledig zichtbaar is. Gods oordeel kan dus aangekondigd worden lang voordat mensen de vervulling ervan zien. Dat maakt Gods woord niet minder zeker. Integendeel, de aangekondigde naam onderstreept dat de HEERE niet vaag of onzeker spreekt. Hij kent de toekomst en Zijn plan staat vast.

Daarna geeft de man Gods een wonderteken. Het altaar zal scheuren en de as zal worden afgestort. Het teken is geen los wonder om verwondering op te roepen. Het bevestigt de boodschap. Wat God zegt, zal gebeuren. Het altaar zelf wordt het eerste zichtbare bewijs dat Gods woord waar is. De scheur en de uitgestorte as maken openbaar dat de schijn van stevigheid niet kan standhouden tegenover het spreken van de HEERE.

Jeróbeam reageert niet met berouw, maar met verzet. Zodra hij de woorden hoort, strekt hij zijn hand uit en roept: "Grijpt hem!" De koning wil de boodschapper het zwijgen opleggen. Dat is een herkenbare reactie wanneer Gods woord niet welkom is. Wie zich bedreigd voelt in zijn positie, gewoonten of belangen, kan proberen de spreker aan te vallen in plaats van de boodschap te onderzoeken.

Maar de machtige koning blijkt niet in staat zichzelf te beschermen. Zijn hand verdort op het moment dat hij haar tegen de man Gods uitstrekt. De hand die een bevel gaf, kan niet meer teruggetrokken worden. Jeróbeam wilde de boodschapper laten grijpen, maar wordt zelf stilgezet. De gebeurtenis maakt duidelijk dat Gods gezag boven dat van de koning staat. Niemand kan Gods woord ongestraft naast zich neerleggen alsof het slechts een menselijke waarschuwing is.

Tegelijk wordt het wonderteken precies uitgevoerd zoals aangekondigd. Het altaar scheurt en de as stort af. Het woord en het teken vallen samen. De HEERE toont dat Hij niet alleen spreekt, maar ook handelt. Dat vraagt van de lezer eerbied. Gods waarschuwingen zijn geen dreigende woorden zonder werkelijkheid. Hij neemt Zijn eigen heiligheid serieus.

Dan verandert de houding van Jeróbeam. Hij vraagt de man Gods om voor hem te bidden, zodat zijn hand hersteld wordt. In deze vraag klinkt nood door. De koning erkent in elk geval dat de man Gods toegang heeft tot de HEERE. Hij vraagt niet aan zijn altaar of aan zijn eigen macht om hulp, maar aan de boodschapper van God. Toch zegt het gedeelte niet dat Jeróbeam werkelijk tot inkeer komt. Zijn vraag lijkt vooral gericht op herstel van zijn hand, niet op herstel van zijn

verhouding tot God. Dat is een ernstige waarschuwing. Een mens kan in nood om Gods hulp vragen zonder zijn verkeerde weg werkelijk los te laten.

De man Gods bidt wel. Hij weigert de koning niet en maakt geen gebruik van diens kwetsbaarheid om hem te vernederen. Zijn gehoorzaamheid aan God sluit bewogenheid voor een mens in nood niet uit. De hand van de koning wordt hersteld en wordt weer als tevoren. Hier zien we Gods barmhartigheid, zelfs tegenover iemand die zojuist tegen Zijn boodschapper is opgetreden. De HEERE is niet alleen de God Die oordeelt, maar ook de God Die verhoort wanneer er tot Hem geroepen wordt.

Na het herstel nodigt Jeróbeam de man Gods uit naar zijn huis. Hij wil hem eten en drinken geven en hem een geschenk aanbieden. Misschien is dat bedoeld als dank, misschien als poging om de verhouding te veranderen, of misschien als poging om invloed op de boodschapper te krijgen. Hoe dan ook, de man Gods weigert. Zelfs als de koning hem de helft van zijn huis zou geven, zou hij niet meegaan. Hij mag op die plaats geen brood eten en geen water drinken.

Deze weigering laat zien dat trouw aan God soms betekent dat u een aanbod moet afslaan. De man Gods laat zich niet belonen door de koning die hij zojuist namens God heeft aangesproken. Hij maakt geen persoonlijke of politieke afspraak en wil niet de indruk wekken dat de boodschap onderhandelbaar is. Zijn opdracht staat vast. Ook wanneer een machtig persoon vriendelijk wordt of een aantrekkelijk aanbod doet, blijft Gods woord beslissend.

Voor ons ligt hier een indringende vraag. Waar zoeken wij zekerheid? In uiterlijkheden, gewoonten, invloed of menselijke waardering? Dit gedeelte roept ons op om Gods spreken werkelijk ernstig te nemen. Het laat ook zien dat nood niet automatisch leidt tot bekering. Werkelijke gehoorzaamheid vraagt meer dan tijdelijk hulp zoeken. Tegelijk mogen wij moed vatten uit de bereidheid van de man Gods om voor de koning te bidden. Gods oordeel is ernstig, maar Zijn barmhartigheid is niet klein.

De studie van dit gedeelte vraagt daarom zowel zelfonderzoek als hoop. Laat u zich corrigeren wanneer Gods woord uw overtuigingen of gewoonten blootlegt? Probeer u de boodschapper tot zwijgen te brengen wanneer de boodschap u ongemakkelijk maakt? Of wilt u luisteren, ook wanneer dat gevolgen heeft? En wanneer u in nood bent: zoekt u dan alleen verlichting, of verlangt u er ook naar om uw weg werkelijk aan God over te geven?

Vragen

1. Wat valt op aan het gezag waarmee de man Gods naar Beth-El komt?
2. Waarom is het betekenisvol dat de boodschap rechtstreeks tot het altaar wordt gesproken?
3. Wat maakt de aankondiging over Josía en het altaar duidelijk over Gods oordeel?
4. Welke functie heeft het wonderteken van het scheurende altaar?
5. Wat laat de verdorde hand van Jeróbeam zien over menselijke macht tegenover Gods woord?
6. Wat kunnen we zeggen over de vraag van Jeróbeam om gebed: getuigt die duidelijk van

bekering?

7. Waarom weigert de man Gods het aanbod van de koning?

8. Waarin wordt u door dit gedeelte persoonlijk of als groep opgeroepen tot bezinning?